

HALLEN med Marby.
(Jämtland).

Hallen med ett annex uppräknas bland de i 1314 års register öfver de till Upsala stift hörande församlingarna i Jämtland, dock under det tydligen misskrifna namnet *Hanini* i st. f. *Hallini*. Det antydda annexet måste vara det nuvarande *Marby*. (DS 3 n. 1946.) År 1316 bidrager kyrkan i *Haal* med 3 öre och dess khde med 6 öre till ärkebiskop Olofs palliilösen (DS 3 n. 2043). Båda församlingarna kommo, sannolikt efter digerdöden, såsom annex under *Sunne* pastorat, hvars khde begagnade de gamla prästborden som stomjordar. Först kungl. brefvet 17 jan. 1851 återgaf Hallen och Marby rätt att tillsammans bilda ett pastorat med kyrkoherde bosatt i Hallen. Under 1600-talet benämndes Marby egendomligt nog *Marieby*, under det att Brunflo nuvarande annex *Marieby* då kallades Marby. Under tiden efter 1761, då Sunne församling erhöll 2:ne komministrar, fick den ena sin station i Marby.

Genom det visitationsprotokoll, som uppsattes då superint. M. Steuch besökte annexen 28 febr. och 1 mars 1691, får man en föreställning om kyrkornas beskaffenhet vid denna tidpunkt.¹ »Marieby kyrka är af sten utan torn, kalkstruken utan till; vapenhuset af trä, intet gammalt, ingen särdeles sacristia. Små fönster, ett på östre gafveln och ett på södre. Bogården af trä med ena stocken på den andra fälder i en påle, är nog elaker. Stapeln är ny och der hängia tvenne klockor små.» Kyrkan inuti hade en gammal altartafla. gamla kläden på altaret, ett gammalt skrank af bräden, en vacker predikstol, bänkarna voro väl gamla, men främst vackra nog. Kring altaret var skrank med gammalt snickarearbete. 13 gårdar hörde till denna församling.

I Hallen var kyrkan af sten, men icke kalkslagen, med vapenhus af trä på södra sidan. Taket väl bibehållet. »In uti kiörkian är en altartafla giorder i mag. Petræi tijd af en stor klåper, så att bäläten äre utan skapnad. Altaret är ock illa klät med Cartunsläreff, och under gammalt linne och rödt kläde. Intet skrank är kring altaret, vtan släta gålfvet och ett steg högre än det andra. Här war ock ingen prästestol. Prädikstolen är förswarlig, lectare äro här vackra, med flact vtstofferat arbete och konung Gustavi namn och wapn. Funten står wijd dören. Bänkiarne äre gamble, sakerstijan är liten och understödder med trävärk. Bogården är bygder på staketevijs utgammal. Stappelen är ny och tvenne klockor vti honom. Fönster äre med galrar förwarade, 3 st., förswarliga.»

Hallens äldre kyrka refs 1775 och den nuvarande kyrkan uppfördes delvis med material från den gamla.² Under åren 1890-92 företogs därå en grundlig reparation, hvarvid ett vapenhus af trä, inrymmande trappor till läktaren, tillfogades. Byggnadsarbetet utfördes af Aug. Samuelsson i Hallen, målningen af J. O. Bielke i Östersund. Nya takmålningar af baptistpastor H. Falk ersatte de gamla tidigare öfvermålade.

Marbys gamla kyrka står ännu kvar och har pietetsfullt anordnats till ett museum af Hemming Olofsson i Gärdsta. En ny kyrkobyggnad påbörjades vt. 1866 och fullbordades 1867 under ledning af byggmäst. Nordell fr. Myssjö.

I medlet af 1500-talet blef en ängslott Grimsved i Svedje by i Sunne skänkt till Marby kyrka af en kvinna, som enligt sägnen skulle hetat *Grebba*. Ett tingsprotokoll af 19 sept. 1621, då Hallens hösteting stod i Trapnäs, upplyser om att en hustru *Seborg Börndotter* i Trapnäs verkligen skänkt denna ängslott med villkor, att hennes arfvingar skulle innehafva och bruka den mot att hålla vin och oblater åt Marby kyrka. Senare häfdades hälften af denna lott af khdarna i Sunne, och ännu efter församlingarnas skilsmässa brukar innehafvaren af Sunne prästbol halfva lägenheten mot att hålla Marby kyrka med vin och oblater samt att årligen betala 6 daler kmt (50 öre) till kyrkan.³

KYRKOHERDAR.

1. Vice pastor **Johan Adolf Liljesköld** (1860-87), f. 28 mars 1804, son af kaptenen vid Jämtl. regem. Joh. Gust. L. och hans maka i senare giftet Christina Elisabeth Rothoff, brukspatronsdotter från Vestanå, Ångerml. Stud. i Upsala 1824, prästv. 13 juni 1827 till past.-adj. i Föllinge;

¹ I Sunne kyrkoarkiv: Visitationsprotokoll.

² Om kyrkorna se för öfrigt *Lindström-Saxon*, Jämtlands läns kyrkor.

³ Jämtlandsposten 1891, n. 152: *L. Bygdén*, Grebbas donation.

past. adj. i Sunne 1 maj 1829, t. f. past. därst. 12 aug. 1837; utn. komm. i Sunne-Hallen 31 aug. 1842. Vid Hallens och Marbys afskiljande till eget pastorat erhöill han nådigt tillstånd att mot halfva pastorslönen öfvertaga pastoralvården i dessa församlingar. Död 19 nov. 1887.

L. var en storväxt, ljuslett, vördig man. Genom sparsamhet och omtanke lyckades han i det torftiga komministertjället lämna uppfostran och undervisning åt de talrika barnen, af hvilka nästan alla nådde myndiga år och på skilda verksamhetsfält visat framstående nit och duglighet till fosterlandets gagn. P. Ödman skildrar, huru han i Östersund 1883 i anledning af det gamla parets nyss firade guldbryllöpsfest fick skåda en hel ångbåt, fylld med barn, barnbarn och barnbarnsbarn, som återkom till Östersund från Hallen¹, och tillägger: »När man får höra att den hedersmannen, medan barnen växte upp, lärde dem att själfva göra skor, så har man dock en liten ledtråd till lösningen af gåtan», huru det var möjligt att uppfostra dem alla. Man må härvid icke förglömma deras lilla sträfsamma, aldrig sysslolösa, outtröttliga moder.

G. 3²/5 1833 m. *Erica Catharina Backman* f. 9/4 1812, dotter af khden Gunnar B. i Sunne, med hvilken han hade 11 söner och 3 döttrar. Hon afled 11/3 1892 i Segerstad, Värml.

Barn: *Sophia Elisabet Gustafva*, f. mars 1834, omkom 9/11 1845 i Hölasjön; *Johan Gustaf*, f. 23/12 1835, major vid Jämtl. fältjägare; *Carl Adolf*, f. 26/10 1837, häradshöfding i Jösse domsaga, Värml; *Erik Wilhelm*, f. 22/8 1839, kamrer i Sthms läns sparbank, d. 26/11 1906 i Sthm; *Catharina Charlotta*, f. 31/5 1841 g. 1870 m. landtbrukaren Joh. Anshelm Nordenberg; d. på Ed i Dalsland 1/3 1918; *Axel Walfrid*, f. 1/5 1843, sergeant, landtbrukare; *Fredrik August*, f. 20/9 1844, v. häradsh., kassör i marinförvaltningen, d. 2/4 1906 i Sthm; *Pehr Oskar Sebastian*, f. 9/9 1846, länsman i Karlstad d. 5/12 1892 i Sthm; *Ernst Ferdinand*, f. 26/10 1847, hufvudkassör i styrelsen för statens järnvägstrafik; *Gunnar Frans Leonard Knut*, f. 23/12 1849, khde i Svege; *Anton Abraham*, f. 8/3 1851, landtbrukare i Roslagen, sedan instrumentmakare i Brooklyn, N. Y. d. 29/1 1909; *Erica Sofia Eugenia*, f. 24/6 1852, g. m. 1:ste landtm. Herman Jul. Norrman, i Västerb. län; *Mortimer Julius*, f. 30/10 1854, järnvägsbokhållare i Östersund; *Otto Herman*, f. 26/10 1856, farmaceut.

2. **Per Gustaf Carlsson** (1889-1911), f. 20 febr. 1844 i Hsand, son till smeden Johan Carlsson och Marg. Högström. Mogenh. ex. i Hsand 5 juni 1866, vik. lärov. adj. i Hsand 1866-68, stud. i Ups. ht. 1868; med dispens från prakt. teol. ex. prästv. i Hsand 15 mars 1874, tjänstgj. ss. past. adj. i Helgum, v. komm. och v. past. i Säbrå och v. past. i Föllinge; komm. i Hässjö 1 maj 1883-1 maj 1889, då han tillträdde khdebefattningen i Hallen, därtill utn. 14 sept. 1888. Afled här 18 juni 1911.

G. 1/6 1877 m. *Hilda Jonia Eleonora Blomqvist*, f. 17/1 1857, dotter af folkskol-läraren, organ. och klockaren i Säbrå Jonas B. och Maria Örbom.

¹ N. P. Ödman, Från vår- och sommarkar. Senare saml. 1888, s. 103.